

מקור המאמר בזהר חדש מדרש איכה דף קי ע"ב
צער ישראל על גלות השכינה

שָׁלְחוּ לָהֶם בְּנֵי הָאָרֶץ קְדִישָׁא, יְאוֹת דְּאִתּוֹן
אֶת־בְּדִרְתוֹן בֵּינֵי עַמְּמִיא, וְאִתּוֹן לְבַר
מֵאֲרַעָא קְדִישָׁא, וְיְאוֹת לָכוּ לְמַבְכֵי עֲלֵיכּוּ וְעַל
גְּרַמֵּיכּוּ, דְנִפְקִיתוֹן מִנְהוֹרָא לְחֲשׂוּכָא, פְּעֵבְדָא
דְנִפִּיק מִבֵּי מָאֲרִיה. אֲבָל אֲנִן אֵית לָן לְמַבְכֵי
וְלַמְעַבְד הֶסְפִידָא, וְלָן שִׁדְר קוּדְשָׁא בְרִידָא הוּא
סְפָרָא דְהֶסְפִידָא, דְאֲנִן בְּנֵהָא דְמִטְרוּנִיתָא, וְאֲנִן
מִבְּנֵי בֵיתָהּ, וְיִדְעִין יְקָרָא דְמֵאֲרֵי עֲלֵמָא. וְלָן יְאוֹת
לְמַבְכֵי, וְלַפְרָשָׁא אֵינּוֹן אֶלְפֵ"א בֵיתִי"ן.

וְאֲנִן יִתְמִין בְּלֹא אָבָא וְאִמָּא, וּמְסַתְּפְלִין עֵינֵינוּ
לְכוֹתְלֵי בֵיתָא דְאִימָנָא, וְהָא אֶתְחַרְב, וְלֹא
אֲשַׁכְחָנָא לָהּ. דְהִתּוֹת יִנְקָא לָן בְּכָל יוֹמָא, בְּיוֹמֵינוּ
קְדִמָּאִין, מִשְׁפִּירוּ דִילָהּ. (בֵּין שְׁפִירוּ דְמַעְאָה) וְהוּוּ
נְחִימָת לָן, וּמְמַלְלָת עַל לְבָנָא, בְּאִמָּא לְבָרָה. בְּמָה
דְאִתְ אָמַר (ישעיה סו יג) כָּאִישׁ אֲשֶׁר אָמוּ תִנְחַמְנוּ וְגו'.

וְהִשְׁתָּא אֶסְתְּפְלִין עֵינֵינוּ לְכָל סֵטֶר, וְאֶתֶר בֵּית
מוֹתְבָא דְאִימָנָא אֶתְבְּלָבֵל, וְהָא
אֶתְחַרְב. נְבִטְשׁ רִישָׁא לְכוֹתְלֵי בֵיתָא וּמוֹתְבָהּ. מֵאֵן

שָׁלְחוּ לָהֶם בְּנֵי הָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה: מֵתָאִים שְׂאֲתֵם
הַתְּפִזְרֵתֶם בֵּין הָעַמִּים, וְאֲתֵם
מִחוּץ לָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה, וְנֹאֵה
לָכֶם לְבָכוֹת עֲלֵיכֶם וְעַל
עֲצַמְכֶם, שְׂיִצְאֲתֶם מֵאוֹר
לְחֹשֶׁךְ כְּעַבְד שְׂיִצֵּא מִבֵּית
רַבּוֹ. אֲבָל אֲנִי יֵשׁ לָנוּ לְבָכוֹת
וְלַעֲשׂוֹת הֶסֶפֶד, וְלָנוּ שְׁלַח
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא סֵפֶר
הַהֶסֶפֶד, שְׂאֲנוּ בְּנֵי הַגְּבִירָה,
וְאֲנוּ מִבְּנֵי בֵיתָהּ, וְיִודְעִים אֵת
כְּבוֹדוֹ שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם, וְלָנוּ
רְאוּי לְבָכוֹת וְלַפְרָשׁ אוֹתֶם
הָאֶלְפֵ"א בֵיתִי"ם.

וְאֲנוּ יִתּוּמִים בְּלֵי אָב וְאִם,
וּמְסַתְּפְלִים הָעֵינַיִם לְכֹתְלֵי
בֵּית אִמָּנוּ - וְהִנֵּה נִחְרַב, וְלֹא
מִצְאָנוּ אוֹתָהּ. שְׁהִיתָה מְנִיקָה
אוֹתָנוּ בְּכָל יוֹם בְּיָמִים
הָרֵאשׁוֹנִים מֵהִיפֵי שְׁלָהּ (בֵּין
הִיפֵי שֶׁל מַעֲיָה), וְהִיתָה מְנַחֶמֶת
אוֹתָנוּ, וּמְדַבֶּרֶת עַל לְבָנוּ
כָּאִם לְבָנָהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(ישעיה סו) כָּאִישׁ אֲשֶׁר אָמוּ
תִנְחַמְנוּ וְגו'.

וְכַעַת מְסַתְּפְלוֹת הָעֵינַיִם לְכָל צַד, וּמְקוֹם בֵּית מוֹשְׁבָהּ שֶׁל אִמָּנוּ הֶתְבְּלָבֵל, וְהִנֵּה נִחְרַב. נִפְה

הָרֵאשׁ לְכַתְּלֵי הַבַּיִת
וּמוֹשְׁבָה. מִי יִנַּחֵם אוֹתָנוּ, וּמִי
יְדַבֵּר עַל לִבֵּנוּ וַיִּגַּן עָלֵינוּ
לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ?

כְּשֶׁהֵינּוּ חוֹטְאִים לְפָנֵי
אֲבֵינוּ, וּמַעֲלָה הַרְצוּעָה
לְהַלְקוֹת אוֹתָנוּ, הִיא עֲמֻדָה
לְפָנֵינוּ, וּמִקְבֵּלַת הַמַּלְקוֹת
שֶׁל הַמֶּלֶךְ כְּדִי לְהַגִּן עָלֵינוּ,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם נג) וְהוּא
מְחַלֵּל מִפְּשָׁעֵינוּ מִדְּכָא
מִעֲוֹנוֹתֵינוּ כּוֹ וּבַחֲבֵרְתוֹ
נִרְפָּא לָנוּ. וְכַעַת אֵין לָנוּ אֵם.
וַיִּ! וַיִּ! לָנוּ! וַיִּ! לָכֶם! לָנוּ רְאוּי
לְבָכוֹת, לָנוּ רְאוּי לְסַפֵּד, לָנוּ
רְאוּי לְפָתֵר אוֹתָם דְּבָרֵי
מְרִירוֹת, לְהוֹדִיעֵם לְאוֹתָם
שִׁיּוֹדְעִים לְבָכוֹת דְּבָרֵי הַסֵּפֶד.

נִקְרַב כָּל יוֹם לְמַטַּת אֲמֵנוּ -
וְלֹא נִמְצָא אוֹתָהּ שָׁם. נִשְׁאַל
עָלֶיהָ - אֵין מִי שֶׁמְשַׁגֵּיחַ
עָלֵינוּ. נִשְׁאַל לְמַטָּה -
הַתְּבַלְבְּלָה. נִשְׁאַל לְכִסְאָהּ -
נִפְלָה. נִשְׁאַל לְהִיכְלוֹתֶיהָ -
הֵם נִשְׁבָּעִים שֶׁלֹּא יוֹדְעִים
מִמֶּנָּה. נִשְׁאַל אֶת הָעֶפֶר -
רָשָׁם שֶׁל עֲקוּבוֹת אֵין שָׁם.

נִשְׁאַל אֶת הַגֶּג - הֲרֵי הַגֶּג
מְשִׁיב לָנוּ, שִׁישְׁבָה שָׁם
וְהוֹלְכַת מְבַכָּה, צוֹנַחַת בְּקוֹל שֶׁל מְרִירוֹת
עָלֵינוּ מִגֶּג לְגֶג, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(שם כב) מָה לָךְ אִפּוּא כִּי עָלִית כָּלֶךְ לַגְּגוֹת. נִשְׁאַל אֶת הַדְּרָכִים וְהַשְּׁבִילִים - כָּלֶם אוֹמְרִים

יִנַּחֵם לָנוּ, וּמֵאֵן יִמְלֹל עַל לִבָּנָא, וַיִּגַּן עָלֵנָא קַמִּי
מִלְכָּא.

כֹּד הוֹיָנוּ חֲטָאן קַמִּי אַבוּנָא, וְסָלִיק רְצוּעָא
לְאַלְקָאָה לָנוּ, אִיהִי קַיִימַת לְקַמּוֹ, וּמִקְבֵּלַת
מִלְקִיּוֹתָא דְּמִלְכָּא, בְּגִין לְאַנָּא עָלֵנָא. כְּמָה
דְּאֵת אֶמֶר (שם נג ה) וְהוּא מְחַלֵּל מִפְּשָׁעֵינוּ מִדְּכָא
מִעֲוֹנוֹתֵינוּ וּגו' וּבַחֲבֵרְתוֹ נִרְפָּא לָנוּ. וְהַשְׁתָּא
אִימָא לִית לָנוּ, וַיִּ! וַיִּ! לָנוּ, וַיִּ! לָנוּ. לָנוּ יְאוֹת
לְמַבְכֵי, לָנוּ יְאוֹת לְמַסְפֵּד, לָנוּ יְאוֹת לְפָתֵרָא אֵינוֹן
מִלִּין דְּמְרִירוֹ, לְאוֹדְעָא לְהוּ, לְאַיִנוֹן דִּידְעִין
לְמַבְכֵי מִלִּין דְּהַסְפִּידָא.

נִקְרַב בְּכָל יוֹמָא לְגַבֵּי עַרְסָא דְּאִימָנָא, וְלֹא נִשְׁכַּח
לָהּ תַּפְּן. נִשְׁאַל עָלֶיהָ, לִית מֵאֵן דִּישְׁגַּח
עָלָן. נִשְׁאַל לְעַרְסָא דִּילָהּ, אַתְּבַלְבְּלָא. נִשְׁאַל
לְכוּרְסִיָּא, נִפְלַת. נִשְׁאַל לְהִיכְלוֹן דִּילָהּ, אוּמָאֵן
אֵינוֹן דִּלָּא יְדְעִין מִינָהּ. נִשְׁאַל לְעַפְרָא, רְשִׁימוֹ
דְּעַקְבָּתָא לִית תַּפְּן.

נִשְׁאַל לְאַיִגְרָא, הָא אִיגְרָא אֲתִיב לָנוּ, דְּתַפְּן
יִתְבָּה מְבַכָּה וּמִיילָלַת (עלן) וְאוּזְלַת
מְבַכָּה, צוֹנַחַת בְּקוֹל מְרִירוֹ עָלָן, מֵאִיגְרָא
לְאַיִגְרָא. כְּמָה דְּאֵת אֶמֶר, (שם כב א) מָה לָךְ אִפּוּא

וּמִיילָלַת (עלינו) וְהוֹלְכַת מְבַכָּה, צוֹנַחַת בְּקוֹל שֶׁל מְרִירוֹת
עָלֵינוּ מִגֶּג לְגֶג, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(שם כב) מָה לָךְ אִפּוּא כִּי עָלִית כָּלֶךְ לַגְּגוֹת. נִשְׁאַל אֶת הַדְּרָכִים וְהַשְּׁבִילִים - כָּלֶם אוֹמְרִים

שְׁשָׁמְעוּ קוֹל מְרִירוֹת שֶׁל
בְּכִיָּה שֶׁמְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ, וְלֹא
יֹדְעִים לְאֵן הִסְתַּלְקָה.

לָנוּ רָאוּי לְבִכּוֹת! לָנוּ רָאוּי
לְסַפֵּד! נִנְשֵׁק אֶת עַפְרֵי רַגְלֶיהָ,
נִנְשֵׁק אֶת מְקוֹם בֵּית מוֹשְׁבָהּ,
נִנְשֵׁק אֶת כְּתָלֵי הַהֵיכָל,
וְנִבְכָּה בְּמְרִירוֹת. אָנוּ נִפְתַּח
בְּהֶסֶפֶד, שְׁרָאִינוּ בְּכָל יוֹם כָּל
זֶה. נִבְכָּה תָּמִיד וְלֹא נִשְׁכַּח
מְרִירוֹת הַבְּכִי מֵעַמָּנוּ.

כִּי עָלִית בְּלֶךְ לַגְּנוֹת. נִשְׂאֵל לְאוֹרְחֵינוּ וְשִׁבְלֵינוּ,
כִּלְהוֹ אָמְרוּן דִּשְׁמָעוּ קוֹל מְרִירוֹ דְּבִכְיָה, דְּמִבְּכָה
עַל בְּנֵיהָ, וְלֹא יִדְעִין לְאֵן אִסְתַּלְקָת.

לָן יָאוֹת לְמִבְּכֵי, לָן יָאוֹת לְמִיֶּסֶפֶד. נִנְשֵׁק עַפְרָא
דְּרַגְלָהָא, נִנְשֵׁק אֶתְרֵי בֵּי מוֹתְבָהּ, נִנְשֵׁק כּוֹתְלֵי
הַיֵּכְלָא, וְנִבְכֵי בְּמְרִירוֹ. אָנּוּ נִפְתַּח בְּהֶסֶפִּידָא,
דְּחִמִּינָן בְּכָל יוֹמָא כָּל הַאי. נִבְכֵי תָדִיר וְלֹא
אִיתְנִישֵׁי מְרִירוֹ דְּבִכְיָה מִיָּנָן.

סֵפֶר אוֹר הַזֶּהָר (עמוד 350)

ב) מִרְמַבְּ"ן זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה לֹא נִגְלָה אֱלֹהֵינוּ כִּי אִם לְמוֹרֵי [הָאָר"י] זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה
רְאֵה שְׁלַחַן עֲרוּךְ הָאָר"י זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה (מִהַדְוֵרֵת שְׁעַר הַשָּׁמַיִם, תִּשְׁכ"א, עֲמוּד צ"ג), שְׁעַל סִפְרֵי
הַרְמַבְּ"ן בְּדִבְרֵי הַסּוּד רָאוּי לְסַמֵּךְ, הַיּוֹת וְהוּא קָבֵל מֵאֱלֹהֵינוּ. וְזֶה לְשׁוֹנוֹ שָׁם: "יָדַע כִּי מִרְמַבְּ"ן זְכוּרֵנוּ
לְבִרְכָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה לֹא נִגְלָה אֱלֹהֵינוּ כִּי אִם לְמוֹרֵי [הָאָר"י] זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה". וְעַיֵן בְּהַקְדַּמַּת הַרֵב חַיִּים
וַיִּטְאֵל לְעֵץ חַיִּים.

יְסוּד הַתּוֹרָה וְעַקֵּר הָאֱמוּנָה לְהֵאֱמִין בַּתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פִּיהָ, וּמִי שְׁאִינוּ מוֹדֵה בָּהּ הֵרִי הוּא בְּכָלֵל
הָאֲפִיקוֹרְסִים... וְכֵן כָּל הַמְּכַחֵשׁ בְּסִתְרֵי הַתּוֹרָה וּבִמְעַשֵּׂה בְּרֵאשִׁית וּמְעַשֵּׂה מְרַבְּכָה הַמְּקַבְּלִים מִפִּי
רְבוּתֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה בְּסִפְרֵים שֶׁחָבְרוּ בְּעֵינֵי הָאֱלֹקוֹת, וְדַאי שֶׁגַּם הוּא נִקְרָא אֲפִיקוֹרוֹס, שֶׁהֵרִי כָּל
אֱלוֹ הַדְּבָרִים הַלְכָה לְמִשָּׁה מִסִּינֵי הַם עִם שְׂאֵר הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פִּיהָ, וְכִמוֹ שֶׁכְּתַב הַרְמַבְּ"ן זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה
בַּתְּחִלַּת בְּאוּרוֹ לְתוֹרָה [נִעְתַּק לְפָנָי זֶה].

ג) בֶּן אָדָם שֶׁאוֹמֵר שֶׁהַתּוֹרָה מְסַפֵּר סְפוּרִים בְּעֵלְמָא וְדְבָרֵי הַדְּיוֹט, אֵין לוֹ חֶלֶק בְּעוֹלָם הַבָּא –
כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הֵם דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים וְסוּדוֹת עֲלִיוֹנִים – אֲשֶׁרֵיהֶם לְאֱלוֹ הַצְּדִיקִים שֶׁמְסַתְּפֵלִים
בַּהַתּוֹרָה כְּרָאוּי

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וְוִי לְהֵהוּא בְּרֵי גֵשׁ דְּאָמַר, דְּהָא אוֹרִייתָא אֶתָּא לְאַחֲזָא סְפוּרִין בְּעֵלְמָא, וּמְלִין
דְּהַדְּיוֹטִי. דְּאִי חֲבִי, אֲפִילוּ בְּזִמְנָא דָּא, אָנּוּ יִכְלִין לְמַעְבַּד אוֹרִייתָא, בְּמִלִּין דְּהַדְּיוֹטִי, וּבְשִׁבְחָא יִתִּיר
מִכְּלָהּ. אִי לְאַחֲזָא מְלָה דְּעֵלְמָא, אֲפִילוּ אֵינּוּן קַפְסִירֵי דְּעֵלְמָא, (שְׂרִים וְשִׁלְטוֹנִים, דְּרַךְ אֱמֶת) אִית
בִּינֵיהוּ מְלִין עֲלִיִּין יִתִּיר. אִי חֲבִי גִזִּיל אֲבַתְרִייהוּ, וְנַעְבִּיד מְנִייהוּ אוֹרִייתָא, כְּהָאִי גְּוֹנָא. אֲלֵא כָּל מְלִין
דְּאוֹרִייתָא, מְלִין עֲלִיִּין אֵינּוּן, וְרִזִּין עֲלִיִּין...

בֵּינָן דְּנַחֲתַת לְהָאִי עֵלְמָא, אִי לָאוּ דְּמַתְּלַבְּשָׂא בְּהֵנִי לְבוּשִׁין דְּהָאִי עֵלְמָא, לֹא יִכִּיל עֵלְמָא לְמַסְבֵּל.
וְעַל דָּא הָאִי סְפוּר דְּאוֹרִייתָא, לְבוּשָׂא דְּאוֹרִייתָא. אֵיְהוּ. מֵאֵן דְּחָשִׁיב דְּהָהוּא לְבוּשָׂא אֵיְהוּ אוֹרִייתָא
מִמֶּשׁ, וְלֹא מְלָה אַחְרָא, תִּיפַח רֹחִייהּ, וְלֹא יְהֵא לִיָּה חוּלְקָא בְּעֵלְמָא דְּאֵתִי. בְּגִין כִּף אָמַר דוֹד (תְּהֵלִים
קִיטו): 'גַּל עֵינֵי וְאֲבִיטָה נְפִלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ'. מַה דְּתַחֲוֵת לְבוּשָׂא דְּאוֹרִייתָא.
תָּא חוּי, אִית לְבוּשָׂא דְּאֵתְחוּי לְכֵלָא, וְאֵינּוּן טַפְשִׁין כִּד חֵמָאן לְכַר גֵּשׁ בְּלְבוּשָׂא דְּאֵתְחוּי לֹון שְׁפִירָא,
לֹא מְסַתְּפִין יִתִּיר. חָשִׁיבוּ דְּהָהוּא לְבוּשָׂא, גּוּפָא, וְחָשְׁבוּ דְּגוּפָא, נִשְׁמַתָּא.